

*Навчально-інформаційні метапредметні вміння* – це вміння отримувати інформацію з різних джерел; складати план; відбирати матеріал відповідно заданій темі; складати тези; підбирати цитати; складати таблиці, схеми, графіки.

*Комунікативно-мовленнєві метапредметні вміння* – це вміння складати зв'язне висловлювання (усне та письмове); дотримуватися мовних норм; зберігати стиль у текстах; висловлювати свою думку та аргументувати її; оформляти науково-дослідні роботи; переказувати текст; вести дискусію.

*Регулятивні метапредметні вміння* – це вміння формулювати мету діяльності; планувати діяльність; здійснювати самоконтроль; здійснювати самооцінку; здійснювати самокорекцію.

Інформаційні, пізнавальні, комунікативно-мовленнєві, регулятивні та аналітичні – всі ці вміння ми відносимо до вмінь текстових. Текст та текстові вміння – основа комунікативної компетенції, на текстовій основі формуються всі групи метапредметних умінь.

Ми вважаємо, що в сучасному навчальному закладі важливо забезпечити загальнокультурний, особистісний і пізнавальний розвиток людини, озброївши її важливими метауміннями, тобто вміннями вчитися.

Метапредметний підхід в освіті забезпечує, на наш погляд, цілісність особистісного, пізнавального розвитку та саморозвитку підростаючого покоління, спадкоємність усіх ступенів освітнього процесу, що лежить в основі організації та регуляції будь-якої діяльності учня, студента незалежно від її спеціально-предметного змісту. Загалом метапредметний підхід перетворює навчання на процес саморозвитку і розширює горизонт їх пізнання.

## ЛІТЕРАТУРА

Васьківська, Г. О. (2013). Метапредметний підхід в процесі формування систем знань про людину у старшокласників. *Вісник Житомирського державного університету, Педагогічні науки*, 3 (69), 70–73.

*Луньова Тетяна*  
кандидат філологічних наук,  
доцент кафедри англійської та німецької філології  
Полтавський національний педагогічний  
університет імені В. Г. Короленка  
Полтава, Україна

## **ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ Й ПРАКТИЧНІ ПРИЙОМИ ВИКОРИСТАННЯ ТВОРІВ ЖАНРУ НАУКОВОЇ ФАНТАСТИКИ ДЛЯ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЄВИХ НАВИЧОК МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ОСВІТИ**

Явище глобалізації освіти виникає під впливом політичного, економічного та культурного аспектів глобалізації на розвиток освітньої сфери (Сбруева 2008, 137). Відповідно у феномені глобалізації освіти виділяються політичний, економічний і культурний аспекти. Культурний аспект глобалізації освіти можна розглядати крізь призму явища глокалізації як складного переплетення глобальних і місцевих, локальних процесів суспільного розвитку (Шмельова 2019, 210), які пов'язані з двома формами глобалізації: інтеграцією, уніфікацією, інтернаціоналізацією, експансією і регіоналізацією, деглобалізацією, альтерглобалізацією (Зінченко 2015, 128). Оскільки сучасний кваліфікований фахівець має орієнтуватися в універсальних культурних явищах і бути свідомим локальних культурних особливостей, то врахування специфічної двоспрямованості глокалізації під час навчання майбутніх фахівців з

англійської мови важливе як для формування контенту, так і для добору форм роботи зі здобувачами вищої освіти.

Жанр наукової фантастики має прекрасний потенціал для формування універсальної і локальної культурних компетентностей, адже, з одного боку, є поширеним і популярним жанром у сучасній інтегрованій та уніфікованій культурі, а з другого боку – жанром, у творах якого часто висвітлюються питання (реальної і вигаданої) культурної специфіки. Відповідно використання творів жанру наукової фантастики для розвитку мовленнєвих навичок майбутніх фахівців з англійської мови дозволяє запропонувати дієву відповідь глобалізації освіти як «найфундаментальнішому виклику, з яким зіткнулася сучасна вища школа» (Зінченко 2015, 128). У якості прикладу розглянемо сукупність практичних прийомів та навчальних завдань для роботи з оповіданням Террі Біссона «Вони зроблені з м'яса» під час практичних занять з англійської мови зі студентами-мовниками.

Беручи до уваги той факт, що, згідно з академіком НАНУ В. Кременем, у XXI столітті пріоритету набуде «освіта як сфера, що олюднює знання» (цит. за: Зінченко 2015, 131), важливим практичним прийомом є спонукання студентів до особистісного емоційного та інтелектуального відгуку на прочитаний текст. Із цією метою студентам можна запропонувати завдання записати три прикметники, які описують їхню емоційну та інтелектуальну реакцію на текст (наприклад, *striking, boring, awesome, strange, engaging* тощо). На цьому етапі особливо важливо заохотити студентів бути щирими і не відбуватися стандартною відповіддю “It was interesting”. Наступним завданням є знайти в групі такого студента, який має точно таку/ переважно таку саму реакцію (завдання типу “*mingle*”). За цим слідує коротке обговорення результатів пошуків односторонців з обґрунтуванням студентами своїх реакцій щодо прочитаного.

Наступним етапом є залучення до інтерпретації тексту іншого тексту – поезії Редьярда Кіплінга «Ми і вони», у якій наочно розкривається проблема труднощів сприйняття інакшості іншої культури. Застосовуючи прийом порівняльного аналізу, студентів доречно залучити до дискусії щодо того, як проблема можливості діалогу різних культур висвітлена в двох текстах. На цьому ж етапі також можна порівняти оповідання Біссона з екранізаціями і запропонувати студентам написати рецензії на ці фільми, звертаючи особливу увагу на те, які культурні стереотипи були використані для візуалізації тексту оповідання.

На етапі продуктивних завдань студентам доречно запропонувати написати за заданим початком коротке науково-фантастичне оповідання, яке мало б таку саму побудову, як опрацьоване оповідання (складалося виключно з діалогів). Це завдання може бути як індивідуальним, так і груповим. Завершити роботу над текстом жанру наукової фантастики доречно аналізом того, які глобальні й локальні культурні образи та стереотипи були використані студентами для написання власних оповідань, послуговуючись прийомом рефлексії над результатами власної діяльності.

Таким чином, розвиток мовленнєвих навичок майбутніх фахівців з англійської в контексті глобалізації освіти, здійснюваний на основі роботи з текстами жанру наукової фантастики, можна ефективно поєднати з формуванням універсальної і локальної культурних компетентностей як сукупності знань про універсальне і культурно-специфічне, усвідомлення глобальних тенденцій та релятивізму культурно-специфічної позиції і здатності до рефлексії над культурними стереотипами, які визначають сприйняття і творення текстів.

## ЛІТЕРАТУРА

Зінченко, В. В. (2015). Соціосистемна глобалізація вищої освіти: тенденції, наслідки, перспективи. *Освітологічний дискурс*, 3 (11), 127–139.

Сбруєва, А. А. (2008). Глобалізація освіти. *Енциклопедія освіти* / Акад. пед. наук України. / гол. ред. В. Г. Кремень. Київ : Юрінком Інтер, 136–137.

Шмельова, Т. В. (2019). Вплив глобалізації на культуру та освіту. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія. Педагогіка. Соціальна робота*, 1 (44), 209–213.